

ÅRSPLAN 2012

GRØTNES BARNEHAGE

TEMA: ÅRSTIDENE

FORORD

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til lov om barnehager og kom første gang i 1996. Den er senere revidert i 2006. Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat og innholdet skal være førende for arbeidet med kvalitet og utvikling.

Følgende områder er prioritert i Hemne Barnehagene:

- Barns medvirkning
- Antall, rom og form
- Sosial kompetanse
- Lærelyst
- De yngste barna

Alle barnehager er pålagt å skrive årsplan og den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer fram hvordan personalet jobber med alle områdene i rammeplanen.

Barnehagen har mange samarbeidspartnere; barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon, skoler etc

Foreldre vil bli informert og involvert i saker som gjelder deres barn. Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barna, foresatte og personalet. Videre må alle som ansettes legge fram politiattest ved tiltredelse. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep.

INNHALDSFORTEGNELSE:

Forord	s.	2
Nytt formål for barnehagen	s.	4
Presentasjon av barnehagen	s.	4
Dagsrytmen	s.	5
Pedagogisk grunnsyn	s.	7
Barnehagens mål/satsningsområder	s.	9
• Barns medvirkning	s.	9
• Sosial kompetanse	s.	11
• Lærelyst	s.	11
• De yngste barna	s.	12
Omsorg og oppdragelse	s.	13
Inkludering og likeverd	s.	14
Likestilling	s.	14
Lek	s.	15
Progresjon	s.	16
De 7 fagområdene	s.	17
Plan for overgangen barnehage - skole	s.	19
Foreldresamarbeid	s.	20
Dokumentasjon og vurdering	s.	20
Personalet ved Grøtnes barnehage	s.	21

NYTT FORMÅL FOR BARNEHAGEN:

Barnehagen og skolen har fra 2011 endret formål som er i mer samsvar med hverandre. Den nye formålsparagrafen ivaretar vår kulturelle tradisjon og mangfold og uttrykker felles verdier slik disse kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, ulike religioner og livssyn, slik de er forankret i menneskerettighetene. Det nye formålet slår fast at barnehagen skal videreføre et helhetlig læringssyn der omsorg og lek, læring og danning skal være grunnlag for barns allsidige utvikling. Med den nye formålsbestemmelsen har barnehagens samfunnsmandat blitt mer omfattende og tydelig og det stilles høye krav til barnehagepersonalet som skal praktisere disse verdiene i daglig samspill med barn og i samarbeid med foreldrene.

Formålet lyder slik:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som er grunnlaget for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på respekt for menneskeverdet, på åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon og i ulike religioner og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal ha rett til medvirkning. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN

Grøtnes barnehage er en 2 avdelings kommunal barnehage som ble etablert i 1990. Vi har to avdelinger for barn i alderen 0 - 6 år. Våre avdelinger heter "Månestua" og "Solstua".

DAGSRYTMEN

Barnehagen har en dagsrytme som barna blir kjent med og som skaper trygghet. Dagsrytmen følges ikke slavisk, det er plass til barnas og de voksnes spontanitet.

BEGRUNNELSE FOR DAGSRYTMEN:

Ankomst:

En voksen møter barna i garderoben, slik at barna føler seg velkommen. Dette styrker selvfølelsen og gir barnet en følelse av trygghet.

Personalet og foreldrene utveksler gjensidig informasjon.

Denne uformelle kontakten med foreldrene er veldig viktig for at foreldresamarbeidet skal fungere godt. Foreldrene må også føle seg trygg på barnehagen og trives her for at barna skal trives i barnehagen!

Måltidene:

Måltidet skal være en felles hyggestund, hvor vi spiser og prater sammen.

Vi fordeler oss på flere bord, slik at måltidet blir roligere og barna får mer positiv oppmerksomhet fra de voksne.

Her læres mye sosial kompetanse, som å vente på tur, være høflig og hjelpsom, lære å spørre om noen kan sende pålegg m.m. Måltidet utvikler også finmotoriske ferdigheter og språkutviklingen (ordforråd).

Frileik:

Leiken er en viktig del av vår hverdag!

Gjennom leiken lærer barna nye ferdigheter, bearbeider opplevelser og erfaringer, prøver og feiler. De voksne skal legge tilrette slik at barnet får så mange erfaringer som mulig med ulike materialer og sin egen kropp. Barnehagen skal legge opp til et godt samspill mellom barn/barn og barn/voksne som lærer barna å skape kontakt.

Det er viktig å ta leiken på alvor, den er barnets viktigste virksomhet.

Dagsrytmen må derfor gi rom for leiken, og være fleksibel. Vi avbryter ikke fin leik for å ha tilrettelagt aktivitet!

Rydding:

Barn og voksne rydder sammen. Barna skal lære å rydde etter seg før de går over til en ny aktivitet. Barna lærer seg å ta ansvar for leikene de bruker.

Samlingsstund:

Barna samles i garderoben, enten i hel eller delt gruppe.

En voksen leder samlinga.

Målet med samlingsstunda er bl.a.:

- Glede og humor
- Kulturformidling
- Styrke fellesskapsfølelsen
- Stimulere språkutviklinga
- Konsentrasjonstrening (lytting)
- Styrke identitetsutviklinga og utvikle et positivt selvbilde
- Tilegnelse av kunnskaper og ferdigheter - opplevelse av mestring!

Innholdet i samlingsstunda:

- Åpningssang
- Sang og musikk
- Rim og regler
- Fortellinger - leser bøker
- Leiker
- Samtale
- Informasjon
- Vær/klær-kalender

På-/avkledding:

Vi legger vekt på at barna skal bli mest mulig selvstendig, både når det gjelder å finne ut hva de skal ha på seg og selve på- og avkleddingen.

Barna skal lære seg å ta ansvar for sine klær og holde orden på plassen sin.

På- og avkleddingen skal stimulere kropsbevisstheten og utvikle kropsbeherskelse.

Uteleik:

Uteleiken skal gi barna mye glede og allsidige utviklingsmuligheter i nærhet med andre barn og voksne i et trygt fysisk miljø. Den skal tilfredsstillende behovet for frisk luft, trygghet og trivsel, fysisk utfoldelse og utvikle skaper- og

forskertrang. I tillegg skal uteleken tilfredsstillende behovet for fellesskap med andre barn og voksne og behovet for å kunne leke i fred og ro (alenelek og lek i små grupper).

Se ellers under frileik.

Avskjed:

Vi tar farvel med barnet og skaper forventninger til neste dag, slik at barnet gleder seg til å komme i barnehagen igjen.

Personalet utveksler informasjon med foreldrene.

PEDAGOGISK GRUNNSYN

SYN PÅ BARNET:

Hvert barn er unikt og kompetent med iboende muligheter. Barndom er vekst ut fra egne forutsetninger.

Vi har et positivt syn på barnet og har derfor tiltro til at barnet gjør sitt beste ut fra sine forutsetninger. Vi tar barnets tanker, følelser og handlinger på alvor. Dette innebærer at vi tar barnas perspektiv og ser barnets behov. Personalet støtter barnet til å ta egne valg, ha egne meninger og stå for dem. Gjensidig respekt og tillit vektlegges både mellom barn - barn og barn - voksen. Dette styrker også barnets tillit til seg selv og egne handlinger.

Barns rett til medvirkning innebærer at barnet blir hørt og sett. De føler dermed at de medvirker til sin egen hverdag. Dette gjør også at barnet føler medansvar.

SYN PÅ OPPDRAGELSE:

Foreldrene har hovedansvaret for oppdragelse av sitt eget barn. Barnehagen er et supplement som foreldrene velger ut fra barnehagens forutsetninger, og barnehagen bidrar i den tida vi har til rådighet.

Foreldrene er ekspertene på sine barn. De kjenner sitt barn best! Det er derfor viktig at personalet får ta del i den kompetansen som foreldrene har. Vi må

utveksle informasjon og sørge for god dialog mellom personalet og foreldrene. Personalet kan komme med råd og veiledning. Foreldrene kan stille krav til personalet og komme med ønsker for hvordan de vil at personalet skal møte barnet og foreldrene.

Foreldresamarbeid er en viktig brikke og oppdragelsen skal skje i *nært samarbeid med barnas hjem*.

Vi har faste rutiner og grenser som vi mener det er viktig å følge i barnehagen. En klar struktur sikrer forutsigbarhet, som igjen gir trygghet. Dette virker positivt inn på barns trivsel i barnehagen, noe som er vårt hovedmål. Trygge barn gir glade barn med god selvfølelse 😊

Vi er bevisst på å være konsekvent i forhold til hva som er akseptabel/ikke akseptabel atferd. De samme reglene gjelder for alle, men selvsagt individuell tilpasning. Måten vi sier og gjør ting på må vurderes ut fra barnas behov og alder.

SYN PÅ VOKSENROLLEN:

Den voksne må være *tydelig* og bevisst sin rolle som god modell for barna. Barna gjør som vi gjør, ikke som vi sier at vi gjør. Det foregår dermed mye modell-læring i barnehagen. Barnet "speiler seg" i reaksjoner fra miljøet omkring barnet. Måten barnet blir møtt på av omverdenen har stor betydning for identitetsutviklingen.

Vi legger vekt på *anerkjennende kommunikasjon*. Det innebærer at det skal være en likeverdig, god kontakt mellom barnet og den voksne. Vi skal snakke med og ikke til barnet, dvs. en gjensidig dialog der vi viser at vi er interessert i barnets oppfatninger og opplevelser. Da får vi et samspill preget av nærhet og respekt, som igjen sikrer personlig utvikling og læring (såkalt "ansvarlige barn", i følge barnepsykolog Jesper Juul).

Barna skal oppleve at vi anerkjenner deres følelser og at vi stoler på at de gjør sitt beste. Vi må hjelpe barnet og utvikle et positivt selvilde. Å ta barnet på alvor er ikke det samme som å la barnet få viljen sin! Det viser at vi lytter til barnet og bryr oss, men samtidig forklarer hvorfor ting ikke alltid kan bli etter barnets eget ønske. Samtidig må barna lære å utsette egne behov og tenke fellesskapets beste.

En god voksenmodell tenker over måten vi snakker til barna på. Vi skal ikke kritisere barnet som person, men selve handlingen (når barnet har gjort noe uakseptabelt). Vi skal ikke spille på barnas følelser og gjøre barna til syndebukker. Skyldfølelse oppleves destruktivt for barnet.

Barn trenger oppmuntring og feedback på deres handlinger. Vi gir ros og positiv oppmerksomhet når barnet fortjener det. Det er en god regel å forsterke positiv atferd og ha mindre oppmerksomhet på negativ atferd. Da setter vi den positive atferden i fokus og gir mer oppmerksomhet på atferd vi vil se mer av. I tilfeller der det er mye negativ atferd må vi overse (ignorer) handlinger som ikke går utover andre. Når det blir mye negativ oppmerksomhet er det viktig å velge ut hva vi skal slå ned på og hvordan. Barna speiler seg i vår oppfatning av dem, det er derfor viktig å gi positiv respons slik at de får et positivt selvbilde.

BARNEHAGENS MÅL / BARNEHAGENS SATSNINGSOMRÅDER

MÅL: FREMME LÆRING, SOSIAL KOMPETANSE, LIVSGLEDE, SKAPERKRAFT

Satsningsområder:

- Barns medvirkning
- Kropp, bevegelse og helse (Se under fagområdene, progresjonsplan og månedsplanene)
- Antall, rom og form (Se under fagområdene, progresjonsplan og månedsplanene)
- Sosial kompetanse
- Lærelyst
- De yngste barna

BARNES MEDVIRKNING:

Barns medvirkning er nedfelt gjennom FNs barnekonvensjon og i lov om barnehager (§3) Medvirkning rommer mer enn medbestemmelse. Begrepet kan forstås som å gjøre noe sammen. En måte å oppfatte barns rett til medvirkning,

er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet. En vid forståelse inkluderer barns rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlige og ha en virkning i sosial sammenheng. Barna skal jevnlig få muligheten til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering. Videre må barnehagen organiseres og planleggs slik at det gis tid og rom for barns innspill og at de blir motivert til å påvirke sin egen hverdag i barnehagen.

Barna skal få delta mer i planleggingen av sin egen hverdag. Dette vil være innenfor gitte rammer og forutsetninger satt av personalet. Planer utarbeides slik at det er rom for barnas ønsker og behov.

De yngste barna formidler sine synspunkter ved kroppsspråk og mimikk. De oppmuntres til å gi uttrykk for sine tanker og meninger, og møter anerkjennelse for sine uttrykk. De voksne er lyttende, lydhøre og sensitive i forhold til barnas behov og ønsker.

Vi har barnesamtaler med de eldste barna.

Dette er barnets samtale, og vi snakker om det barnet er opptatt av og lyst til å snakke om. Ellers prøver vi å flette medvirkning inn i hverdagsaktivitetene. Det er mye barnet kan bestemme selv, uten at det får negative konsekvenser for seg selv eller andre.

Personalet er lydhøre og legger til rette slik at barnas ønsker og behov blir ivaretatt. Samtidig veileder vi barnet til å se sitt eget og andres beste.

Vi bestemmer sammen med barna hvor vi skal gå på tur, hvilken bok vi skal lese i lesestunda, innholdet i samlingsstunda, aktiviteter, hva de skal leke og hvem de skal leke med.

De eldste (førskolebarna) får bestemme mest og får dermed mest ansvar. Dette gjør vi for at de skal ha noe å strekke seg etter.

De eldste kan også få bestemme mer i forhold til påkledning. De kan for eksempel bestemme hvilke votter de skal ha på. Hvis de ønsker å gå ut uten votter på vinteren, får de prøve det, og finne ut om det blir for kaldt. På dette viset får de lære av erfaringene sine. Selvlært lærdom sitter bedre enn formaninger fra andre. Dessuten er det stor forskjell på barns kroppstemperatur. Noen blir veldig varme, mens andre fryser fort. Dette kjenner barnet best selv og må få bestemme hva som er "passe" påkledning.

SOSIAL KOMPETANSE

Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og med voksne. Alle barn må få varierte samspillserfaringer.

Tidlige erfaringer med jevnaldrende har stor betydning for barns samspillsferdigheter og gjør barnehagen til en viktig arena for sosial utvikling, læring og etablering av vennskap.

Barnehagens oppdragelse har som mål at barn skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv som individ og egen personlige og kulturelle identitet.

I omsorg, lek og læring vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og viser medfølelse.

Barnehagen skal støtte og fremme barns sosiale ferdigheter. Personalet må være bevisst sin rolle som modeller for barns læring av sosiale ferdigheter.

Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennende og støttende relasjoner er et grunnlag for utvikling av sosiale ferdigheter.

LÆRELYST

Barnehagekulturen har lenge hatt fokus på aktiv læring og "døde mus pedagogikk". Det barn er opptatt av vil de gjerne lære mer om, det gir indre motivasjon. Ved å møte barna når de finner noe spennende, som for eksempel maur og lære dem mer om mauren gjør at barna får positive læringsopplevelser. Det gir lyst til å lære - lærelyst. Vi har bevisstgjort oss selv på at dette er det viktigste vi kan lære barn i barnehagen. Dette kan vi fortsette å arbeide med. I en hektisk hverdag kan det være lett å glemme "de fine ordene". Vi må få satsingsområdene på veggen så de er tilgjengelige for oss alle for å fremme arbeidet innenfor satsingsområdene.

DE YNGSTE BARN

Små barn lever der de til enhver tid er, med de menneskene som finnes der. Barnehagen er en arena der barna kan være mer å skape sin egen og andres identitet, kultur og kunnskap. Den er et sted der barna danner og dannes. Derfor er barnehagen et viktig sted for de barna som går i barnehagen

Det er viktig at det første møtet blir positivt. Vi ønsker derfor å legge forholdene til rette for at det blir en god opplevelse for de som skal begynne i barnehagen.

I løpet av juni blir de nye barna, sammen med sine foreldre, invitert på besøk i barnehagen. Dette gjør vi for at både barn, foreldre og personalet skal bli kjent. Barnet får da treffe de andre barna og gjøre seg litt kjent både ute og inne. Besøket er lagt til et tidspunkt der det er forholdsvis rolig. Vi setter også av litt tid til en samtale mellom mor/far og pedagogisk leder på avdelinga. Oppstartsdato kan også avtales på dette første møtet.

Barnehagen sender ut velkomstbrev til de nye barna. Der står det oppstartsdato, hvem som skal være primærkontakt, hva dere skal ta med første dag og noen råd om tilvenninga.

Tilvenning til barnehagen er en viktig periode for barnet. Det er derfor viktig at tilvenning går over noen dager og at det gradvis øker oppholdstiden samtidig med at den foresatte lar barnet være igjen alene i barnehagen. For at tilvenningen skal skje på en trygg måte både for barnet og de foresatte vil de den første tiden møte den samme voksne.

For at barnet skal utvikle seg og trives må det være et sted hvor barnet får tilstrekkelig med voksenkontakt gjennom nære følelsesmessige relasjoner. Et sted med lekemuligheter og lekekamerater. Et sted hvor de kan utvikle seg til selvstendige, handlende og følende mennesker.

Primærkontakten, blir da denne voksne, som vil være i barnehagen, når de foresatte forsvinner og barnet blir igjen i barnehagen. Når så barnet blir trygt i barnehagen vil behovet for primærkontakten gradvis forsvinne.

I arbeidet med de minste er det nuet, øyeblikket her og nå, som er viktigst. Vi legger vekt på opplevelser/oppdagelser, kommunikasjon (mye kroppsspråk i denne aldersgruppen) og jeg-utvikling. Godt samspill og god omsorg er avgjørende for at barna skal trives i barnehagen.

I følge rammeplanen er førskolebarn i den aller viktigste utviklingsperioden for språktilegnelse. Barnehagen må derfor legge til rette for et godt språkmiljø for alle barn. Barn lærer de fleste begrepene i her- og nåsituasjoner. Innlærte begrep fra hverdagen er grunnlaget for å forstå og bruke språket. For å gi denne gruppa gode utviklings- og aktivitetsmuligheter, har vi valgt å arbeide med tema som kan gi barna mange spennende opplevelser og sanseintrykk, en såkalt synliggjøring av språket. Det er en god støtte for språket å få oppleve via flere sanser.

OMSORG OG OPPDRAGELSE

Trygghet og oppdragelse er av den aller største betydning i de første leveårene. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas omsorg for hverandre. Muligheten for å kunne gi og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. Voksne er rollemodeller med alt vi sier og gjør.

Oppdragelsen er en prosess, og skal skje i nært samarbeid med hjemmet. Barn trenger å oppleve en sammenheng i tilværelsen for å kunne føle seg trygge. Forutsetningen for at vi skal kunne klare dette er at foreldre og personale bygger opp et gjensidig tillitsforhold. Personalet skal være tydelig tilstede og engasjerte i barnets trivsel og utvikling.

I Grøtnes barnehage møter barn voksne som:

- ♥ Ser hvert barn
- ♥ Møter barn på sine individuelle behov
- ♥ Lytter til barna
- ♥ Gir veiledning i lek og konflikter
- ♥ Møter barn med høflighet og respekt
- ♥ Bruker tid sammen med barn og foreldre for å skape trygghet
- ♥ Gir et godt fang å sitte på når de har behov for det

I Grøtnes lærer barna:

- ♥ Å dele
- ♥ Å vente på tur
- ♥ Å hjelpe andre
- ♥ Å bli selvstendige

INKLUDERING OG LIKEVERD:

Inkludering er fundamentet i barnehagens verdigrunnlag... Barnehagen skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet i forhold til funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur/språk og familiebakgrunn. Rammepånen er tydelig på at barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Personalet har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet. Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvisning, mobbing og vold. Inkludering betyr at man må endre helheten, slik at alle finner en plass der. Miljøet må tilpasse seg barnet, ikke motsatt. Inkludering er en kontinuerlig prosess, som man aldri blir ferdig med. Barn skal være inkludert - ikke bare plassert i en barnehage.

Toleranse, respekt, nestekjærlighet og solidaritet er verdier vi vektlegger i barnehagen vår. Vi mener vi er romslige og rause. Å behandle alle likt er veldig urettferdig for enkeltbarnet. Vi har ulike behov og forutsetninger, og alle skal bli møtt med forståelse og velvilje. Vi må justere oss etter barnet, samtidig som barnet må lære seg å tilpasse seg fellesskapet. Dette er en balansegang, som den voksne hele tiden må være bevisst på.

Når barnet blir møtt med slike voksne, blir det lettere å akseptere ulikheter og forstå at det ikke alltid er likt for alle.

LIKESTILLING

Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk.

Barnehagen skal oppdra barn til å møte og skape et likestilt samfunn. Gutter og

jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i alle aktiviteter i barnehagen. Barnehagens materiell og utstyr må stimuleres til allsidig lek. Her kreves en reflektert holdning til kjønnsroller. Barnehagen skal legge til rette for at barn kan opparbeide mot og selvtillit til å være seg selv og velge fritt ut fra hvem de er, mer enn de forventninger som ligger i kjønnsrollene.

Vi mener at vi legger til rette for allsidig lek uansett kjønn. Vi har leker og utstyr som appellerer til begge kjønn. Vi er bevisst på at både aktiviteter og leker skal inkludere både gutter og jenter. Vi har for eksempel ikke prinsessekopper eller barbie dukker i dukkekroken. Vi kjøper heller ikke andre leker som er typisk gutte- eller jenteleker. Vi unngår kommersielle leker.

LEK

Forholdet mellom lek og læring

“Leken er et fenomen, på lik linje med språket, håpet, kjærligheten. Et fenomen er noe som får selve livet til å tre frem.”

Torben H. Rasmussen

Leken skal ha en fremtredende plass i barns liv i barnehagen. Lek er glede, begeistring og fantasi. Det er nærmest umulig for barn å la være å leke. Barn har høy kompetanse og viser stort engasjement i leken. I leken foregår det meste på barns premisser og det foregår læring på mange områder. Samtidig kan leken være problemløser, de bearbeider virkeligheten gjennom leken. Rolleleken er en viktig arena for å fremme en god språkutvikling og legge grunnlaget for en god sosial kompetanse. Barn trenger voksne som støtter, stimulerer og gir utviklende innspill til rolleleken. Barnehagen skal legge til rette for variert lek som gir muligheter for læring, gode opplevelser, glede og mestring. Noen aktiviteter i barnehagen planlegges av personalet i forkant, dette er formell læring. Andre lærings situasjoner, uformell læring, er de som bare oppstår her og nå, fordi barna er opptatt av noe. Begge situasjonene har en pedagogisk hensikt og er like viktige for barns læring.

Barnekulturen får vokse frem og utvikle seg gjennom leken. Barns egen kultur har stor betydning for barnets selvoppfatning og identitetsutvikling. Leken gir også næring til barnets fantasi og kreative tenkning.

Selv om leken kan være et pedagogisk virkemiddel for å fremme barns utvikling, er den først og fremst et mål i seg selv. Leken har en egenverdi, den er spontan, lystbetont og frivillig! I tillegg er leken ufarlig, alt skjer på "liksom". Dette er trygt og godt for barnet.

Personalet i barnehagen observerer og tar imot barns innspill på hva og hvordan de ønsker å leke. Vi tilrettlegger, tilbyr lekemateriell og tilpasser rommets fysiske utforming for å møte barnas behov i leken. Vi er tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Gjennom lek lærer barna sosiale koder, samarbeid og samspill. Personalet hjelper barna med konfliktløsning og med å få leken til å fungere og inspirerer til å videreutvikle leken. Lek er en unik metode for å oppnå læring. Vi bruker lek som tilnæringsmåte for å lære barna fagstoff. Vi deler barn og voksne inn i lekegrupper deler av dagen. Noen grupper oppstår av seg selv, mens andre blir satt sammen av voksne. Vi legger til rette for å ha god tid til leik. gruppene opprettes på hver avdeling, på tvers av avdelingene, noen er aldersbestemte, noen ut fra barnas interesser. Voksne skal være engasjerte og delaktige i leken. I rolleleken må de voksne tilføre og legge til rette for materiell og utstyr slik at leken blir spennende, utfordrende og lærerik for alle barn. Vi er bevisste på at barn lærer hele tiden og legger vekt på at de har gode språkmodeller i leken. Her legges grunnlaget for en god sosial kompetanse som vi kan overføre til alle situasjoner i hverdagen.

PROGRESJON

I barnehagen får barn mange opplevelser og lærer daglig noe nytt gjennom lek og aktiviteter. Det de lærer, opplever og skaper vil være forskjellig fra barn til barn, alt etter modning, alder og barnas egne ønsker. Opplevelser, aktiviteter og utfordringer øker ofte i takt med alderen.

Antall år et barn er i barnehagen før skolestart kan variere, likevel er det naturlig å tenke på at noen aktiviteter skal tilpasses og kanskje også forbeholdes

de enkelte aldersgrupper. Alle behøver ikke være med på alt. Dermed kan barnehagen skape en naturlig progresjon i aktivitetene og bidra til utfordringer for barn slik at de har noe å strekke seg etter.

I Grøtnes jobber vi etter en fagplan/progresjonsplan for de ulike aldersgruppene inndelt i fagområder. (Se vedlegg til årsplanen.)

DE 7 FAGOMRÅDENE

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett.

Gjennom barns erfaring med medvirkning i barnehagen får de en første kjennskap til demokratiske prinsipper. Slik utvikles tillit til egen deltakelse i, og påvirkning av fellesskapet.

Barnehagen skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett. Det innebærer blant annet at vi blir kjent med at samene er Norges utbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Norge er i dag et flerkulturelt samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfold som er representert i barnegruppa, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven. Barnehagen skal gi rom for undring og samtaler og møte barnas spørsmål med respekt.

Dette er tema hvor vi i Grøtnes har fokus på holdninger og verdier, hvordan vi oppfatter verden og andre mennesker rundt oss. Rett og galt, følelser og konflikthåndtering er sider ved dette temaet.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Kreative aktiviteter er en del av barnehagens hverdag. Et mangfold av kultur uttrykk vil gi barn verdifulle inntrykk og lære dem å uttrykke seg gjennom de mange kulturelle språk. Barnekulturen utvikles gjennom leken og barnehagens oppgave blir å utvikle, bevare og stimulere barnets nysgjerrighet og forskertrang, så rikt og allsidig som mulig. Kulturelle opplevelser og å skape noe felles, bidrar til samhørighet.

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Natur gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Friluftaktiviteter og utelek er en del av barnehagens hverdagsliv. Nærmiljøet gir muligheter for ulike erfaringer i forhold til å lære om samspill i naturen og mellom mennesker og naturen. Barnehagen skal bidra til at barn får undre seg, eksperimentere, systematisere og samtale om fenomener i den fysiske verden og videre erfare hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet.

ANTALL, ROM OG FORM

Lek er drivkraften i all læring, også i utviklingen av barns forståelse for matematiske begreper. Barna utforsker disse begrepene i leken, og leken utvider forståelsen. I arbeidet med antall, rom og form får barna erfaringer med klassifisering, ordning, sortering og sammenligning. Barnehagen skal legge til rette for at barn har tilgang til og tar i bruk ulikt materiell som spill, tellemateriell, klosser, teknologi etc..

Vi synliggjør tallene i barnehagen og bruker telleregler og tellesanger. Dette gjelder også begrepene for form, farge og størrelse.

Kategorisering, sortering og ordning får også barna mye erfaring med. Vi systematiserer og sammenligner.

KROPP BEVEGELSE OG HELSE

Barn er fysisk aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Grunnleggende motoriske ferdigheter og god helse utvikles i barnehagealder. Gjennom kroppslig mestring utvikler barn en positiv selvoppfatning og bevissthet om kropp og helse. Alle er unike og forskjellige. Barna utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp.

Barna får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider. De opplever glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer. Barna får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

All samhandling er kommunikasjon. Å utvikle språket, både verbalt og non-verbalt, er av stor betydning. Gjennom språket lærer barn å forstå verden og går en økende innsikt i seg selv.

Språket gir identitet og tilhørighet. Kommunikasjon er avgjørende for den intellektuelle, emosjonelle og sosiale utvikling. De voksne er forbilder for barnas bruk av språk, og er derfor bevisst på hvordan de kommuniserer med barna.

Barnehagene i Hemne arbeider systematisk med språkstimulerende tiltak.

Språksprell er et opplegg med språkleiker for 4- og 5 åringene. Her trener vi på å lytte, være oppmerksom, rime, finne rytme og stavelser.

Vi bruker et observasjonsskjema som heter TRAS (Tidlig registrering av språkutvikling - i daglig samspill) som kartlegging av enkeltbarns språkkompetanse.

PLAN FOR OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

Det skal legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole. Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for at dette skjer. Dersom det er behov for spesiell tilrettelegging for enkeltbarn, skjer dette i nært samarbeid med barnets hjem.

Slik gjør vi det i Grøtnes:

Å begynne på skolen er en stor overgang for mange barn. Vi besøker Sodin og går på tur til skolens ute- og turområder og samtaler om barns forventninger.

Barnehagen har møte med skolen for å overføre opplysninger til skolen som skal gagne barnet. Disse opplysningene blir barnehagen og foreldrene enige om på

forhånd. Vi overleverer TRAS-skjemaet til kontaktlærer i løpet av september. Kontaktlærer ønsker å bli kjent med barnet før vi har dette samarbeidsmøtet. I løpet av juni kommer kontaktlærer på besøk i barnehagen for å gjøre seg litt kjent med barna og se hva de gjør i barnehagen. De eldste barna får læring og opplevelser som er tilpasset deres alder og nivå. Siste år før skolestart har vi "førskole". I tillegg har vi "storungetreff" for alle skolestarterne siste barnehage år - felles for alle barnehagene.

FORELDRESAMARBEID

Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom Samarbeidsutvalg, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er foreldrenes ansvar i følge barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet. Både foreldre og personale må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Barnehagen må forholde seg til foreldrene enkeltvis og samtidig hele gruppa. Foreldre skal være trygge på at barna deres får omsorg, blir sett og respektert og at de får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

I løpet av barnehageåret har vi 2 foreldremøter. Hovedsakelig informasjonsmøte på høsten og et på våren.

Vi gjennomfører 2 foreldresamtaler i løpet av barnehageåret, en på høsten og en på våren.

DOKUMENTASJON OG VURDERING

Barnehagen skal være en lærende organisasjon som har rutiner og metoder for å sikre at man hele tiden lærer av egen praksis. Gjennom dokumentasjon kan vi gi foreldre, lokalmiljø og barnehagemyndighet informasjon om vår virksomhet som gir mulighet til å fornye og forbedre barnehagen. vi skal dokumentere hva barna opplever, hvordan de trives og hva de lærer i barnehagen. Et etisk perspektiv må legges til grunn når barnehagen dokumenterer barns lek og læring.

Slik gjør vi det i Grøtnes:

- Vi skriver dagsrapport hver dag (den henger på døra i garderoben).
- Vi skriver og leverer ut detaljert månedsplan hver måned med div. informasjon på baksida.
- "Solstua" lager avisa "Grøtnes-nytt" hvert kvartal.
- Vi skriver ut bilder og henger opp "glimt fra hverdagen"
- Vi skriver observasjoner og praksisfortellinger til internt bruk.
- På personalmøter og avdelingsmøter evaluerer vi hver måned og skriver referat.

PERSONALET VED GRØTNES BARNEHAGE

Enhetsleder	Wenke Hyttnes (tlf. 97508615)
Pedagogisk leder	Sissel R. Lian (48001082)
Pedagogisk leder	Helene Væge Hansen (92638046)
Pedagogisk leder	Annlaug Irene Fjelnsetnes (98015681)
Assistent	Hjørdis Strand
Assistent	Eli Vorkinnslien
Assistent	Berit B. Lian
Assistent	Hildegunn Dalum
Assistent	Turid Hansen

Grøtnes barnehage
Skograndveien 36, 7200 Kyrksæterøra
Tlf.nr. 72 45 24 10
e-post: wenke.hyttnes@hemne.kommune.no
hjemmeside: hemne.kommune.no

"GRIP DAGEN!"

